

Sprawozdanie z XI Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Kształcenie przez całe życie. Edukacja ustawiczna dla zrównoważonego rozwoju”, Sankt Petersburg 31 maja – 2 czerwca 2013 r.

Już po raz jedenasty w Sankt Petersburgu miała miejsce Międzynarodowa Konferencja Naukowa poświęcona edukacji ustawicznej, która co roku odbywa się tam pod hasłem „Kształcenie przez całe życie. Edukacja ustawiczna dla zrównoważonego rozwoju” (*Образование через всю жизнь: Непрерывное образование в интересах устойчивого развития*). Konferencja organizowana jest w ramach wspólnego projektu UNESCO, Eurasian Economic Community, Rosyjskiej Akademii Nauk (Instytut Problemów Ekonomii Regionalnej), Narodowe Centrum UNESCO/UNEVOC w Federacji Rosyjskiej, Rosyjskiej Akademii Wychowania (Instytut Teorii i Historii Pedagogiki), Leningradzkiego Uniwersytetu Państwowego im. A. S. Puszkina w Petersburgu oraz kilku jeszcze rosyjskich instytutów badawczych i uczelni.

Otwierając obrady rektor Uniwersytetu im. A. S. Puszkina, prof. Wiesław N. Skwarcow podkreślił, iż rzeczywista wartość edukacji we wszystkich krajach charakteryzuje się coraz większym stopniem wolności akademickiej i studentów, co przekłada się na mobilność edukacyjną, tak niezbędną dla rozwoju kształcenia ustawicznego. Kształcenie to, zachowując podstawowe cechy tożsamości narodowej, rozwija się jako globalny megatrend i staje się ważną częścią życia człowieka niezależnie od wieku. Wyjaśnił przy tym, iż referaty, w których w tym roku podjęto problem kształcenia dorosłych i osób starszych w kontekście zachowania zdrowia psychicznego i zdolności poznawczych ludności zostały zaprezentowane podczas obrad odrębnej sekcji.

Podczas obrad plenarnych dyrektor Instytutu Naukowo-Badawczego Społeczno-Ekonomicznych i Pedagogicznych Problemów Kształcenia Ustawicznego, prof. Nikołaj A. Łobanow zwrócił uwagę, że dzisiaj kształcenie ustawiczne, poszerzając przestrzeń swoich wpływów, to aktywny składnik zrównoważonego rozwoju regionalnego i światowego. Oznacza to, iż odpowiada ono celom, które są postawione przed narodowymi systemami edukacyjnymi w dokumentach programowych Konferencji „Szczyt Ziemi w Rio” (Rio de Janeiro 1992 – gdzie ustanowiono fundamenty dla wspólnych działań lokalnych w celu zapewnienia wszystkim ludziom bezpiecznej przyszłości), oraz dwadzieścia lat później na szczycie „Rio+20”.

Na temat edukacji ustawicznej dla zrównoważonego rozwoju dyskutowali podczas konferencji naukowcy z akademickich ośrodków naukowo-badawczych Australii, Białorusi, Bułgarii, Czech, Finlandii, Kanady, Kazachstanu, Litwy, Łotwy, Macedonii, Nigerii, Niemiec, Polski, Portugalii, Serbii, Stanów Zjednoczonych AP, Tadżykistanu, Ukrainy, Uzbekistanu i Włoch. Rosnące zainteresowanie organizowanymi w Sankt Petersburgu spotkaniami naukowymi dotyczącymi aktualnych problemów edukacji ustawicznej zaowocowało znacznym wzrostem liczby uczestników w tym roku. Ogółem w konferencji uczestniczyło 271 osób i wygłoszonych zostało 219 referatów i komunikatów.

Pierwszego dnia konferencji odbyła się prezentacja rosyjsko-litewskiej monografii, której problematyka dotyczyła kształcenia ustawicznego jako warunku rozwoju kompetencji zawodowych. Jest to już trzecia, po rosyjsko-bułgarskiej i rosyjsko-polskiej, praca zbiorowa, w której zaprezentowano doświadczenia w zakresie edukacji ustawicznej w ramach współpracy międzynarodowej. Praca ta, zatytułowana *Непрерывное образование как условие развития профессиональных компетенций*, ukazała się pod redakcją naukową W. N. Skworcowa, N. A. Łobanowa oraz profesora Zigmasa Lideka, rektora Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie.

Problematyka poszczególnych wystąpień podczas konferencji podzielona została na następujące sekcje tematyczne:

1. Problemy ogólne, metodologiczne i praktyczne kształcenia ustawicznego. Aspekty międzykulturowe i terytorialne kształcenia ustawicznego.
2. Społeczno-kulturowe problemy kształcenia ustawicznego jako istotny warunek przygotowania specjalistów i osobowości duchowo-moralnej. Zagadnienie specjalizacji w kształceniu ustawicznym.
3. Kształcenie uzupełniające: nowe formy organizacji i technologii.
4. Edukacja dla dorosłych i seniorów w kontekście problemów ochrony zdrowia psychicznego i potencjału poznawczego społeczeństwa.

5. Tworzenie kultury ekologicznej w systemie kształcenia ustawicznego.
6. Jakość kształcenia nauczycieli i ich profesjonalizm w systemie edukacji ustawicznej.
7. Uniwersytety jako ośrodki innowacji i kształcenia ustawicznego. Kształcenie ustawiczne w „monogorodach”¹.

Najczęściej poruszane zagadnienia w tym roku dotyczyły społeczno-kulturowych kwestii kształcenia ustawicznego i ich roli w kształtowaniu rozwoju zawodowego, duchowego i moralnego, a także jakości kształcenia nauczycieli oraz profesjonalizmu ich pracy w kształceniu ustawicznym. Pozostaje bez zmian zainteresowanie uczestników dogłębną analizą początków tego procesu a także teorią i metodologią kształcenia ustawicznego. W społeczeństwach wykształconych pojawiają się aktualnie pytania: czy intensywnie rozwijające się narodowe i regionalne systemy kształcenia ustawicznego odpowiadają globalnym wyzwaniom XXI wieku; czy można obecną praktykę kształcenia ustawicznego nazwać systemem kształcenia ustawicznego, który jest wkładem edukacji ustawicznej w zrównoważony rozwój?

Zarówno te jak i wiele innych ważnych zagadnień podjętych zostało przez naukowców i praktyków z wymienionych wyżej siedemnastu państw. Wszyscy uczestnicy konferencji zgodzili się, że kształcenie ustawiczne jest podstawowym warunkiem sukcesu innowacyjnego rozwoju dowolnego kraju, bezpieczeństwa narodowego i dobrobytu obywateli. Autorzy podczas swoich wystąpień zaznaczali, iż dostrzegają zarówno pozytywne jak i negatywne zjawiska we współczesnej edukacji, podkreślając, że nowe technologie w procesie edukacji nie powinny eliminować duchowości i moralności w procesie kształcenia zawodowego i kształtowania osobowości przyszłych specjalistów.

Zarówno wygłoszone jak i nadesłane teksty referatów zostały opublikowane w języku rosyjskim oraz w wydaniu równoległym w języku angielskim w jedenastym tomie rocznika «Образование через всю жизнь. Непрерывное образование в интересах устойчивого развития» (wersja angielska: *Lifelong learning. Continuous education for sustainable development*). Z powodu dużo większej niż zazwyczaj liczby referatów wydane one zostały w każdej wersji językowej w dwóch częściach. Redaktorami naukowymi całości wydawnictwa są: prof. Nikołaj A. Łobanow oraz prof. Wiaczesław N. Skworcow.

¹ „Monogorod” – tym terminem w Rosji nazywa się osady z czasów sowieckich, które powstały i rozwinęły się w oparciu o jeden typ produkcji przemysłowej (głównie obróbki drewna lub wydobycia surowców).

Polska reprezentowana była przez trzynastu pracowników naukowych oraz trzech studentów z pięciu ośrodków akademickich: z Uniwersytetu Gdańskiego, Akademii Pomorskiej w Słupsku, Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy i Społecznej Akademii Nauk w Łodzi. Podczas obrad plenarnych wystąpił prof. zw. dr hab. Adam Massalski z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, z referatem pt. *Poglądy klasyków pedagogiki na kwestie kształcenia ustawicznego (Взгляды классиков педагогики на тему непрерывного образования)*.

Drugiego dnia po obradach organizatorzy pokazali miasto przede wszystkim gościom zagranicznym, zabierając wszystkich chętnych na wycieczkę szlakiem świątyń i klasztorów Petersburga.

Pełniący honory gospodarza konferencji prof. Nikołaj A. Łobanow dziękując wszystkim za udział oraz owocną dyskusję zaprosił na obrady dwunastej konferencji międzynarodowej, poświęconej aktualnym problemom kształcenia ustawicznego, jaka odbędzie się w gmachu Uniwersytetu im. A. S. Puszkina w dniach 30 maja – 1 czerwca 2014 roku.

Ewa Kula